

РОЗДІЛ 1

Їїкого не лищилосья

Коли Мері Ленокс відіслали до її дядечка в маєток Міс-селтвейт, усі казали, що такої бридкої дитини ще світ не бачив. І це була чистісінька правда. Бо й чим вона могла похвалитися? Отим засмоктаним личком, худючим тілечком, отим посіченим, блаженським, немов пушок, волоссям та ще кислющим, аж оскома бере, виразом обличчя? Жовті були не тільки її коси, а й щічки вражали жовтизною. Адже народилася вона в Індії та вічно як не хворіла, то хиріла.

Її тато, офіцер британського війська, усе був заклопотаний та хворий. Мати в Мері була великою кралею й переймалася тільки балами-вечірками та розвагами з веселим товариством. Вона ніколи не бажала народити дівчинки. Отож, коли на світ з'явилася Мері, матуся негайно зіпхнула її під опіку служниці-індуски — айї. І просто сказала: «Якщо хочеш, щоб я, твоя *мем-сахіб**, була задоволена тобою, то хай ця дитина ніколи не потрапляє мені на очі!» Та й хіба можна було

* Пані.

показати мамі отаке хворобливе-вередливе, гидке-бридке немовля? А коли стало воно хворобливою-вередливою, гидкою-бридкою дівчинкою, що ледве й на ніжках стояла, то як можна було показувати її отаку мамі? Мері, уважайте, жодного разу й не бачила рідних тата й мами. Її завжди оточували темнющі обличчя айї та інших слуг-індусів, а що ті слуги беззаперечно корилися білій малючці, завжди поступалися їй у всьому (а то мем-сахіб іще, чого доброго, розгнівиться, якщо її спокій порушить плач рідної кровиночки) — то до шести роцків виросла з Мері небачено, нечувано егоїстична паця. Приїхала до неї з Англії молода гувернантка, щоб навчити Мері читати-писати. Проте наставниця так не вподобала малої вихованки, що витерпіла лише три місяці й відмовилася від свого місця. Ну а вже її наступниці, інші гувернантки, і стільки не витримували — звільнялися чимшвидше. Отож, коли б Мері сама не забажала навчитися читати книжок, вона б отієї грамоти ніколи й не опанувала.

Одного страшенно спекотного ранку Мері, яка вже мала близько дев'яти років, прокинулася дуже сердитою. А потому розсердилася ще дужче, адже біля її ліжечка стояла якась інша служниця, а не її айя!

— Ти чого припхалася? — кинула вона чужаниці. — Я тебе тут не залишу! Давай мені мою айю!

Жіночка дуже злякалася, але тільки й прожебоніла, що айя прийти не зможе. Мері розлютилася й стала бити її руками, кóпати ногами, а та ще дужче перелякалася й повторила, що айя ну ніяк не може прийти до *міссі-сахіб**.

Щось загадкове витало в повітрі того ранку. Усе було не так, як раніше. Кількох служниць-індусок чомусь не було видно. А ті, кого Мері бачила, ступали покрадьки чи метушилися, а їхні посірілі, мов попіл, обличчя були перелякані. Однак ніхто нічого не хотів їй розтлумачити, а її айя так і не прийшла. Того ранку дівчинка лишилася сама-самісінька.

* Панночка.

Вона побрела в сад і почала бавитися під деревом біля веранди. Уявила, що робить квіткове ложе, і стала насипати на землі купки з великих червоних пелюсток гібіскусу. Мері дедалі дужче лютувала й бурмотіла собі під ніс, що вона скаже Саїді (так звали айю), та як її обзиватиме, коли та нарешті прийде.

— Свиня! Свиня! Свиняче кодро! — примовляла вона, адже це була найгірша образа — обізвати індуса чи індуску свинею.

Скрегочучи зубами, вона знову й знову промовляла ці слова. Коли це зачула: її мати вийшла на веранду, а з нею ще хтось. Матір супроводжував гарний молодик, і вони перемовлялися дивно стишеними голосами. Мері знала того зовсім ще юного молодика. Чула, що офіцер прибув допіру з Англії. Дівчинка трохи повитріщалася на нього, а тоді прикипіла очима до матері, мов не могла надивитися на неї. Щоразу, коли дівчинці випадало щастя вглядіти свою матір, дитина невідривно на неї видивлялася. Адже мем-сахіб (найчастіше саме так доня й називала матір) була висока, струнка, вродлива жінка, до того ж завжди чудово вбрана. Її волосся було, мов кучерявий шовк, а гарненький ледь кирпатий носик надавав обличчю зневажливого виразу. А очі — які великі сміхотливі були в неї очі! Усі материні сукні були легкі, навіть ефірні, а Мері казала про них: «Повні мережива!» Цього ранку материна сукня по-особливому була «сповнена мережива», однак її очі чомусь не сміялися. Від страху вони зробилися ще більші й благально дивилися на обличчя того вродливого хлопчакуватого офіцера.

— Усе так погано? Та невже? — розчула Мері її слова.

— Гірше! — тремтливим голосом відповів їй молодик. — Гірше нікуди, місіс Ленокс! Ви мали б утекти в гори ще два тижні тому.

Мем-сахіб заломила руки.

— Ой, я й сама знаю, що мала б! — забідкалася вона. — Лишилася тут тільки для того, щоб піти на ту дурну вечірку. Яку ж я дурість утнула!

Тієї самої миті з кімнат челяді долинуло таке пронизливе голосіння, що молодиця схопила юного офіцера за руку, а Мері затрусилася з голови до п'ят. Слуги голосили все гучніше.

— Що це? Що там? — видихнула місіс Ленокс.

— Хтось помер, — пояснив молоденький офіцер. — Ви не казали, що заразилися й ваші слуги.

— Я й сама не знала! — вигукнула мем-сахіб. — Ідіть зі мною! За мною!

Тут вона круть — і забігла в покої.

Потім скоїлися жахливі речі, і Мері збагнула, що це за таємничість була того ранку. Холера! Та хвороба поширилася не на жарт, і люди мерли, мов ті мухи. Служниця Мері захворіла ще з ночі, а вранці й померла. Ось чому так голосила челядь по своїх кутках. Наступної доби померло ще трое слуг, а котрі ще лишалися, ті нажахано порозбігалися хто куди. Скрізь людей охопила паніка: не було жодного бунгало*, де б хто-небудь не вмирав.

Наступного дня панувало страшне сум'яття, була така біганина-скаженина, що Мері заховалася в дитячій кімнаті. Тож про неї всі й забули. Ніхто не думав про дівчинку, ніхто не хотів її побачити. А діялися моторошні речі, про які вона нічого не відала. Години спливали одна за одною, а Мері то плакала, то спала. Вона напевне знала: люди похворіли. А ще до неї долинали загадкові й лячні звуки. Якось вона прослизнула до їдальні. Там нікого не застала, на столі були тільки недоїдені страви. Здавалося, що люди чомусь повідштовхували від себе тарілки й стільці, посхоплювалися на рівні ноги й помчали геть. Дитина з'їла трохи садовини та печива. А чого б попити? Випила із чиеїсь ледь пригубленої склянки вина. Воно було солодке, а чи міцне, вона того не знала. За хвильку її дуже похилило на сон. Вона повернулася до дитячої й зачинилася там, бо її лякали зойки в оселі й квапливе шаргання ніг. Від того вина так розіспалася,

* Бунгало — в Індії легка будівля з верандами.

